

Lektionsförslag till den interaktiva kartan

Enligt läroplanen ansvara skolan för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat

- har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,

och detta syns konkret i kursplanerna i historia, samhällskunskap och svenska. Den interaktiva kartan innehåller information om historiska perspektiv på romernas situation i Sverige, vad deras särställning och rättigheter som nationell minoritet innebär och vad språkets, romani chib, ställning i samhället som nationellt minoritetsspråk innebär. Den första delen, faktabakgrund, syftar till att ge eleverna en mer grundläggande orientering om detta.

Den andra delen, diskutera och resonera, syftar till att ge eleverna möjlighet till att använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Material att utgå från

www.varromskahistoria.se

Frågeställningar

Del 1: faktabakgrund

Det kan vara bra att visa på att det finns tre nivåer i kartan och att vissa svar går att hitta i filmklippen och bildspelen.

1. Vilken väg tog det romska folket till Europa?
2. Vad har forskare tittat på för att ta reda på vilken väg romernas förfäder och förmödrar har vandrat? Varför kan det vara ett bra sätt?
3. Hur såg situationen ut för romer i Rumänien fram till cirka 1860?
4. Beskriv romernas situation under Förintelsen.
5. Hur hade romer det i Frankrike och Italien under andra världskriget?
6. Nämn några traditionella romska yrken. Kan du hitta olika orsaker till att just dessa yrken blev vanliga bland romer?
7. Varför flyttade romer i Sverige så ofta?
8. Hur levde romer i Sverige under 50 och 60-talen?
9. Var i världen bor det flest romer idag?
10. Vad har romska aktivister framför allt kämpat för att få rätt till?

Del 2: diskussion & resonemang

1. Fundera över varför romer har blivit utsatta för förföljelse och förtryck under så många hundra år.

Varför har situationen fortfarande inte förändrats? Vad skulle behöva göras för att få slut på förtrycket?

2. Romer har sällan fått upprättelse för övergrepp som de utsatts för. Till exempel har romer inte fått samma rätt till ersättning eller offentliga ursäkter som andra grupper efter förintelsen. Den romska Förintelsen tas inte självklart upp när det skrivs och talas om andra världskriget. Samtidigt har nästan ingen dömts för de brott som begicks mot romer under Förintelsen. Få känner till slaveriet i Rumänien och romerna har inte fått vare sig ursäkt eller kompensation för det. Samma sak i Sverige där få vet om att romer inte fick gå i skolan eller bo i hus och lägenheter förrän i slutet av 60-talet.

Hur påverkas man som person om man gång på gång blir utsatt för kränkningar men ingen annan vill erkänna det? Jämför med att vara utsatt för mobbing hela grundskolan men ingen säger att det är fel. Vad händer när ett helt folk har den kollektiva upplevelsen?

3. Språket romani chib, finns i många varieteter och har plockat in många låneord genom historien. Samtidigt är många av de mest grundläggande orden i språket samma som i de indiska språken punjabi, rajahstani, hindi och urdu. Dock finns det fortfarande inget standardiserat skriftspråk. Det betyder att samma språk skrivs olika av olika personer och i olika länder, utan gemensamma regler för vad som är rätt och fel. Den romska kulturen har i stort byggt på muntliga berättelser och relativt lite finns nedskrivet.

Vad gör det för hur mycket man vet om sin egen historia och hur man ser på den? Om det inte finns skrivna källor, hur kan man då ta reda på vad som hänt?

4. Romer har inte haft ett eget land och har genom historien varit en minoritet i de samhällen de levtt i. Ofta har man levtt i utkanten av samhället och haft sina egna yrken, traditioner och sociala strukturer.

Vilka andra nationella minoriteter har Sverige erkänt? Finns det förhållanden som är gemensamma eller olika för dessa?